

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrto leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrto leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrto leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrto leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrto leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi današnjega praznika izide prihodnji list v soboto.

Prazni volilni listi.

? — Vrniti se moramo še enkrat k volitvi podpredsednika v našo trgovinsko in obrtno zbornico ter konstatirati vnovič, da je dne 10. t. m. ustavoverna stranka odbila roko, ki jo jej je narodna stranka v spravo ponudila na nevidikativen način, ponavljati moramo, da ustavoverna stranka nij hotela, da bi se iz njene srede volil zbornici podpredsednik; pristaviti pa moramo ob enem tudi, da obžalujemo ta faktum.

S to ponudbo nijsmo stavili niti pogojev niti na njo vezali Bog si ga vedi kacij nadej. Nihče nij pričakoval od nje političnih konsekvencij in celo nikomur nij prišlo na misel, da bi tako pogajanje utegnilo imeti kake imenitne nasledke. Ponudba narodne stranke je bila le priprost čin uljudnosti in udvornosti, ki se niti političnemu nasprotniku nasproti opuščati ne sme, ona je bila čin, ki ga zahteva čut za politično spodobnost, nič drugega. Toliko bolj se torej odlikuje obnašanje takozvanih ustavovernih članov trgovinske zbornice. Od njihove strani nij bil niti političen „coup“, niti čin dobro razumljene doslednosti, marveč gola neuljudnost, da so na prijazen in kolegijalen poziv odgovorili svojim političnim nasprotnikom z osorno, neopravičeno abstinencijo, s praznimi volilnimi listki.

Nehčemo prikrivati svoje misli o tem slučaju, ki je tako karakterističen in nam kaže v pravej luči tolikanj in tolikrat hvalisani „anstandsgefühl“ in „politische reife“ stranke, katerej sta voditelja gospoda Dežman in Schrey.

In če si hočemo stvar natančneje ogledati, se moramo vprašati, je-li gospod Lukman ali kdo drug izmej ustavovernih članov trgovinske zbornice poprijel inicijativo o tem postopanju? Je-li značaj teh spoštovanih in nikakor strankarsko fanatičnih ljubljanskih meščanov tak, da se nam je bilo od njih bati tega surovega brezobzirnega in žaljivega zavračanja? Ali nijso-li ravno gospodje Lukman, Lasnik, Kordin zmerni, trezno misleči in sporazumljenju ne neprijazni možje, ki nima jo nikakega interesa, da obstoji še na dalje razpor mej meščanstvom?

Na to je odgovor le-ta: Teh mož ne smemo dolžiti, ampak pravi krivci so oni njihovi brezvestni svetovalci in šepetalci, katerih upliv bi takoj pri kraji bil, kadar bi se mir in sprava povrnila v Kranjsko; tisti, katerih moč le tako dolgo traja, dokler boljše spoznanje in čut o potrebi miru ne prodre v vse kroge naših deželanov. Mi ne trdimo brez uzroka, da je spet le ta mala peščica fanatikov dala svet in provocirala sklep, naj se prijazna ponudba narodnih članov trgovinske zbornice vrača z odurno negacijo; mi za gotovo vemo, da so bili, kakor že čestokrat, tudi ta pot le-ti fanatiki tisti, ki so svoj nesrečni zlodejni upliv upotrebljevali pri naših meščanih, da so z nova zasejali mej nje seme prepira, razdvoja in sovraštva. In to delo se jim je, mimogrede rečeno, posrečilo le s težavo, ker se je njihovo prizadevanje skoro razbilo ob poštenosti in miroljubivosti nekaterih ustavovernih članov trgovinske zbornice.

Mi smo registrirali faktum, a končno vprašamo: Kako dolgo bodo še meščani ljubljanski, spoštovani in odlični deželani trpeli, da rabijo zlobnim namenom male koterije častihlepnih in sebičnih strastnežev, ki jih ščujejo k nenarav-

nemu boju zoper rojake, k razporu deželo uničujočemu in k brezumnemu strankarstvu, ki nema konca ni kraja?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. junija.

Notranja politika miruje in še celo na „ustavoverce“, ki so po razidu državnega zbora žugali, da bodo šli mej volilce, „samo zato, da se nanje ne pozabi“, upliva saison morte toliko, da so se precej unesli in njih novine zdaj le bolj tuje razmere obirajo. Tako se je n. pr. „D. Ztg.“ od vtorka spravila nad Magjare, katerim prorokuje, „da se bodo udušili v svoj masti“, če se bodo Avstriji po robu postavljali.

V Lvovu so 12. t. m. priredili banket Smolki na čast, Smolka je omenjal svojega delovanja kot zbornični predsednik ter naglašal, da mu nobena stranka nij nasprotovala.

Na **Ogerskem** se je uže pričelo volilno gibanje. Dne 12. t. m. se je baron Pavel Sennyey predstavil Požunskim volilcem ter razvijal svoj znani program. O Sennyeyu se govori, da bode Tiszin naslednik. On je v Magjarih vrlo čisljan mož, in da bode še bolj, v to se Sennyeyju nij treba truditi, kajti njegov program daje dosti hrane magjarskemu šovinizmu. Sennyey je odločen nasprotnik okupacijske politiki — in vsak Magjar je to, razen Tiszinih privržencev.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se poroča, da je Ignacijev imenovan ministrom vnanjih poslov.

Finlandske novine priobčujejo ukaz ruskega carja, s katerim se sklicuje deželni zbor finlandski drugo leto v Helsingfors. To je šesti zbor, odkar je Finlandija spojena z Rusijo. Prvi zbor (l. 1809) in drugi (l. 1863) otvoril je sam car. Tretja saborska sesija je trajala od 1867 do 1870 leta, četrta je bila 1872 in peta 1877 leta. Zbor se bi imel sniti vsako četrto leto ter sedi v njem 261 zastop-

Listek.

Tri povesti brez naslova.

III.

(Konec.)

„Bog bode sodil“, okonča Werestyeski, „on določi, kdo izmej naju ima nocoj umreti, ali če imava morebiti oba pred njegov sodnji stol stopiti ob enem.“

To rekši vrže nekoliko novcev na mizo, déne čepico na glavo, ter otide. Ko je dospel na kolodvor najde ondi uže tovorni vlak. Z njim se odpelje v Veliko Gorno, ter prišedši tija gre naravnost v kurilnico in ukaže, naj se v jednej lokomotivi zaneti ogenj. Služabniki so svojega načelnika debelo gledali, a vendar so nemudno izvršili njega nenavadno povelje. Dve dolgi uri ste minoli. Avrelij je v tem napisal nekoliko pisem in svojo oporoko, toda

Werestyeski je ves čas nepremično sedel na majhnej klopi v kurilnici ter zrl v plamen, kateri je paril vodo v lokomotivi.

Nekoliko minut predno je napočil usodni čas, je odposlal nesrečo javljajoče brzojave. Baš ko je v stolpi župne cerkve od postaje malo oddaljenega mesteca ura bila polnoč, zapali si Werestyeski še smodko, zavihti se na lokomotivo in se počasi odpelje iz postaje.

A skoraj je sredi tibe zimske noči, zadiral je po plesmah z vetrovo brzino in z desne in z leve je okolica po bliskovo letela mimo njega.

Drevesa, katera je pokrival beli sneg, prikazovala ter izginjala so mu kakor strahovi, oblaki na temnem nebi so se drevili kakor velikanski jahači na konjih in zvezde nad njimi so se lesketale kakor baklje, katere so oni nosili v rōci. Podobna zmrznenemu morju, širila se je razsežna raván na obe strani. V daljnem zapadi bila je videti omejena z go-

rami, v meglo zaviti. Na bližnjem obcestnem grmičju je zakrokotal vrán. Nebo je bilo nekako resno in tožno.

Tu leži mlaka, katero zakriva odeja, podobna srebrnemu máhu. Zdaj se zopet prikaže smrekov gozd, kateri je v noči zelo naličen krdelu sê súlicami oboroženih kozakov.

Lokomotiva je srečala seni. Zvončki so peli posebno čudno, skoraj kakor jok.

Nij dolgo potem in čulo se je tulenje gladnih volkov, hitečih za senmi in hotečih raztrgati konje in ljudi, samo, da si napasó prazni želodec.

Vnovič se čuje zvonkljanje.

Dečak, nesóč slabo luč v mrklej svetilnici, stopa po stezi. Za njim korači duhovnik, z razkrito glavo. Namenjen je umirajočega bolnika spraviti z njega vsemogočnim stvarnikom.

Od daleč se prikažeta dve veliki, žareči očesi.

nikov: 121 plemenitašev, 36 duhovnov, 45 mestjanov in 59 kmetov.

Bolgarski agent v Belgradu se je srbskej vladi pritožil, da srbsko novinarstvo preveč brezobzirno piše o bolgarskega kneza postopanju. Srbska vlada je baje nato izjavila, da hoče sodnijsko postopati zoper one novine, če želi to bolgarska vlada.

V Filipoplji je bil 12. t. m. tabor, na katerem se je sprejela resolucija, ki protestuje zoper namere bolgarskega kneza, ki hoče absolutistično vladati. Resolucija daje pogum Bolgarom v kneževini, naj energično stopijo zoper te kneževine namere. Tabor je naložil zastopniku vzhodnje Rumelije pri bolgarskej vladi, da oficijalno protestuje zoper take tendence v Sofiji.

Iz **Berna** na Švicarskem se javlja, da je vlada prepovedala shod, katerega so socialisti namerjali na jesen sklicati v Zürichu.

V **Liverpoolu** so 12. t. m. poskušali ona dva osvoboditi, katera sta hotela razstreliti tamošnjo mestno hišo. Okolo tristo mož je šlo pred uječo, kjer sedita ona dva zločinca, a ker se je o tem uže preje zvedelo, našli so napastniki uječo dobro zastraženo, ter so morali otiti.

Dopisi.

Z Notranjskega 12. junija. [Izvirni dopis.] (Sv. Ciril-Metodov národní praznik v prid matici Jurčičevega spomenika.) Morda se govori, da je misel sprožena v št. 116. „Slovenskega Naroda“ ostala samo misel in pobožna želja. O, ne! Dokler se je snovalo in črtalo, dokler nij bilo gotovosti, bili so dotični lepo tiho in doma. Ali zdaj, ko je načrt gotov in stvar sama sklenena, stopiti je treba na beli dan!

Človek se iz početka nij nadejal tako občnega priznavanja in zanimanja za projektirano veselico. Narodna društva, na čelu jim Vrhnika, Borovnica, Lož, Cirknica in mnogi posamezni domoljubi obljubili so takoj pismeno ali osobno svojo vsestransko pomoč. Pri tacej razmeri se je delo z velikim upanjem pričelo: izvrševalni odbor se je nemudoma požrtovalno vsedel. No, národ sme biti zadovoljen z njim, kajti v njem je zbrana energija, zaupanje in sposobnost, kolikor le okolnosti dovoljujejo. In drugi bližnji in oddaljeni možje, kateri so se s posebnim oklicem „ad personam“ naprosili, da prevzemo poverjenišstvo in prodaj lozov ali tablic, so rodoljubi gibčni in resnični, da se mora po pravici pričakovati, ka bodo prevzeto dolžnost tudi pošteno izpolnili. Vse se ob času osvetli.

Tako jaz od vsega pričakujem skoraj mirno dvojen sad in to lep, vrlo lep sad!

To je nasprotnik, kateri z isto strašno brzino na svojej lokomotivi hiti proti njemu. Vedno bliže in bliže prihajeti lokomotivi in z njima oba smrtna sovražnika.

Werestyeski se strese na vseh udih. — Hip poznejše je okončan grozni sestanek! Ves vzduh silovito potrese ogromen razpok. Na vse strani se razprše kosci razdejanih strojev in kakor četa hudobnih duhov tuli spuščena soparica.

Dvoboj je okončan.

Werestyeskega je vrglo daleč tija v sneg. Nekoliko hipov je nezavesten ležal, a naposled se je zopet vzbudil. Pogleda vkrog sebe in pomišlja, potem vstane ter vidi, da je popolnem zdrav in nepokvarjen. Počasi se splazi na železno cesto in se oprezno približuje kupu razvalin, iz katerih se je še vedno kadilo. Išče in preiskuje neumorno, dókler ne zasledi svojega nasprotnika.

Kaj je bil Jurčič kot človek in slovensk Slovian, kaj je za nas storil, je dognana reč! Sè spominom in izgledom nanj koristimo lahko mnogo narodu in nadaljujemo njegovo delo. In v to svrhu je odločen materialni uspeh notranjskega podjetja! Odborovo in poverjenikov vodilo pa je, da se doseže velik gmoten uspeh s koliko le mogoče malimi matičnimi stroški. In v tem naj jih povsod vsak po moči rodoljubno podpira. Res, da je občna beda in pomanjkanje denarjev! Ali plašé po vetru! Delaj, kakor moreš po pameti. Večkrat se raztrosi brez namena, brez krepostnega užitka iz samega dolzega časa koliko in koliko! —

In v drugej vrsti se bode o tej priliki budila in krepila narodna zavest in netil narodni ponos, katerega imamo veliko premalo. Ljudje naj zvedo, da sta sv. Ciril in Metod apostola naše vere, začetnika naše knjige in prva zaščitnika naše narodnosti; narod naj se uči spoznavati in spoštovati svoje duševne vclikane! In zato je potreba porabljati večkrat in vsako priliko. Tako vsakdanje enoterno življenje nas dela čmrne, trudne, brezskrbne in mlačne!

Glej, ako potuješ po širokej ravnini, kjer nij gričev, kjer se ne vije potok niti reka, katere ne robijo zeleni hribi in visoke gore, kako si na tem potu truden in nezadovoljen. In kako ti nasprotni kraji dvignejo in krepé duh in telo!

Sklepam pa naj denes še bolj odkritosrčno! Prepričan sem, da ima organizacija tolikrat omenjene veselice tudi svoje maroge sodeč jo kdo iz svojega stališča in pa površno. Ali brate! pomni, da nij mogoče pri enacih rečeh osobam in krajem posebe pogoditi. Voliti se mora tukaj primeroma najboljši srednji pot! Kar meni ugaja, to ne sosedu in narobe — treba je disciplin, organizacije in požrtovalnega domoljubja!

Ako kdo želi in more kaj storiti v dejauji, ker se nij moglo na vse misliti in ozirati, obrne naj se blagovoljno takoj na odbor.

Kdor pri nas in naših razmerah išče časti in dobička pri narodnem delu, tega moramo milovati in mu odrekati, da vé dolžnosti slovenskega patrijotizma.

Tako tedaj! Alea est jacta, angažirani smo in zapaliti moramo za soboj ladije in čolne za rakov pot! In konec plačuje in venča delo!

Domače stvari.

— (Gospod deželni predsednik Winkler) in prečastita njegova soproga sta minoli ponedeljek pohodila tukajšnjo Elizabe-

tino otroško bolnico na Poljanah in se pol drugo uro v njej uvidela, pregledala vse prostore in se ubavestila o raznih odnošajih. Prečastita gospa Winklerjeva je zavodu podarila 25 gld.

— (Novomeška meščanska straža) je častnima članoma imenovala gospoda deželnega predsednika Winklerja in gospoda knezoškofa dr. Pogačarja. Posebna deputacija, obstoječa iz gospodov Anton Vrtačič in Seidl jima je izročila častna diploma.

— (Pismene zrelostne preskušnje) na tukajšnjem gimnaziji so bile končane včeraj, ustni izpiti se začno dné 5. pr. m. julija.

— (Iz mestnega odbora.) Poročilo o poslednjem seji ljubljanskega mestnega odbora in še marsikaj drugega smo morali odložiti zaradi pomanjkanja prostora. Svoje poročilo o mestnega zastopa prejšnjem seji, v kateri so se volili posamezni odseki, moramo popraviti ali dopolniti v jednej sméri. V finančni odsek mestnega odbora je bil izmed narodnih odbornikov izvoljen tudi g. Petričič.

— (Nesreča pri vojaških vajah.) Iz Gorice se poroča, da je pri vojaških vajah poleg Gorice dne 9. t. m. prekopicnil se en kanon ter prevrnil se na tri kanonirje, ki so na njem sedeli. Jeden je bil takoj mrtev, druga dva sta hudo ranjena.

— (Nova slovenska knjiga.) Gospod Franc Kosec, župnik v Truškah, tržaške škofije, je spisal in založil 300 strani velike osmerke debelo knjigo pod naslovom: „Spovednik in njega služba“. Knjiga je naprodaj pri g. pisatelji, v Ljubljani tudi v katoliške bukvarni in velja 1 gld. 20 kr.

Sokolov izgred k sv. Joštu in v Kranj.

Svojega prvega letošnjega izgreda v nedeljo 12. junija se ne bode kesal „Sokol“, kajti izpal je v občno popolno zadovoljstvo. Da se je društvo z drugimi udeleženci lahko preje odpeljalo kakor navaden vlak, najelo si je poseben vlak. Zbraio se je do 1/2 6. ure zjutraj v čitalnici okolo 60 Sokolov v društveni obleki, ki so z veselim srcem pod svojo zastavo krenili na kolodvor južne železnice, kjer je bilo uže zbranega narodnega občinstva kacic 200 ljudij tudi za izgred k sv. Joštu. Točno ob 6. uri je odrinol vlak v Kranj, kjer je došle Ljubljančane mej streljanjem možnarjev pozdravila deputacija z g. županom na čelu, požarna bramba kranjska in velika množica prebivalstva. Po kratkem prestanku, mej katerim se je spravila zastava v kolodvorskem uradu,

ljubezen. Potem ugasne svečo, ter gre po prstih v sobo, kjer sta spala otroka. — — —

Ko se je vzbudila Angelika, je svítal uže beli dan. Polagoma so jej v duši vrstili se dogodki, katerih je doživela minolega večera. Naposled se jej pojasi ves položaj. Uredivši si obleko ter popravivši si lase šla je v spalnico. Nikogar nij bilo v njej. Od tam gre v otroško sobo. Tudi ta jo bila prazna. Silno jo zaboli v srci in pričela je glasno plakati in vpiti. Proklinjala je samo sebe ter ves svet. Vso hišo je preiskala brezuspešno. Povpraševala je železnocestnih služabnikov, ali nje obupnim vprašanjem nij nigdo umeval dati povoljnega odgovora.

Werestyeski je bil izginil in z njim tudi otroka.

* * *
Leta in leta so minola od onega strašnega večera v Velikej Gorni, od groznega dvo-

Avrelij je ležal sredi plesem — mrtev. Werestyeski je znal, da je mrtvec Avrelij, ker sicer bi ga ne bil izpoznal, niti ne po obleki. Postavši za malo poleg trupla nesrečnikovega in izmolivši za njega dušo kratko molitev, napoti se Werestyeski v bližnjo vas, vzbudi ondi kmeta, o katerem je znal, da ima dobre konje in lahke seni, ter dá napreči in se odpelje nazaj v Veliko Gorno.

Stopivši v sobo, kjer se je bila zaloigra pričela, našel je na mizi uže do pol zgorevšo svečo, razsvetljujočo prizorišče. Angelika je ležala na sagu po tleh razgrnenem, imejoča divan za vzglavje. Nje kodri so bili razmršeni in razpuščeni, jopič spredaj nij prikrival snežno belih in polnih prsij. Celo spečej se je videlo, da ima objokane oči.

Werestyeski se skloni preko nje. Dolgo je opazoval svojo krasno ženko. Na lici mu je bila izražena velika bolest, a tudi velika

se zavije „Sokol“, spremljevan od oddelka požarne brambe in družega ljudstva, proti sv. Joštu, kamor je dospel okoli 9. ure, pozdravljen s pokom možnarjev. Ko je bilo vse dobro okrepčano, se je ob 10. uri začela sv. maša, katero je daroval deželni in državni poslanec g. Klun in pri kateri so Sokolovci prav dobro peli. Po maši smo si ogledali jako krasno okolico, Sokolovci pa so veselo popevali. Ob 1/2 12. uri se je „Sokol“ začel vračati z gore proti Kranju. Na podnožji hriba ga je iznenadila prijaznost in „previdnost“ nekega društvenega prijatelja iz Kranja, kateri je poklonil sod jako izvrstnega piva izznane g. Pet. Majerjeve pivovarne v Kranji. Kaj prilegla se je okusna pijača v hladnej senci! Na kolodvoru se vstopi „Sokol“ spet pod svojo zastavo v vrste in koraka čvrsto proti mestu. Pri mostu ga je zopet čakala deputacija z g. županom na čelu, požarna straža in mnogo ljudstva. G. župan pozdravlja v lepem govoru ljubljanske goste, gospica Preširnova pa je izročila Sokolovej zastavi krasen venec z lepimi narodnimi trakovi po nagovoru, ki se je glasil blizu tako-le: „Naj tudi jaz v imenu rojakinj kranjskega mesta izrečem ljubljanskemu „Sokolu“ iskren pozdrav. Naj Vaše izgledno društvo, katero si je pridobilo pri vseh Slovenkah toliko sočutja in občudovanja, sprejme tudi rodoljubnih Kranjcev zaslužen poštovanje; in dovolite, da Vam k brezštevilnim vencem, ki so uže kinčali Vašo zastavo, pripnem tudi ta venec v spomin na dan, ki je nam tako vesel in časten.“ Sokolov starosta g. Fran Ravnikar, se iskreno zahvali za častni sprejem in za darovani venec, ter posebno povdarja, da je ravno ženski spol poklican, širiti narodni čut mej mladino. Burni „živio“-klici so po teh besedah doneli iz vseh ust navzočnega občinstva in počesčenih Sokolovcev, možnarji pa so pokali, da je bilo veselje. Spremljan od požarne brambe in nebrojnega občinstva se poda „Sokol“ skozi mesto po glavnem trgu, kjer so nežne roke obsule Sokolovce s šopki, na staro pošto, kjer je bilo pripravljeno kosilo. Mej kosilom se je pripeljalo s popoludanjim vlakom iz Ljubljane še mnogo gostov in z njimi vojaška godba, ki je potem celi popoludan svirala na prijaznem vrtu „Stare pošte“. Pri obedu so se vrstile mnoge napitnice oživljajoč vesoljno radost. Po obedu je „Sokol“ obiskal pokopališče, kjer počivata slovenska pesnika Preširen in Jenko, ter jima položil na groba lepa venca in zapel žalostinke. Od todi je društvo šlo gledat lepi železni most čez Kokro

boja na železnici. Rusk zemljemer, katerega sem bil našel v Merani in s katerim sva se v kratkem dobro sprijaznila, izvestil me je prvi zopet o mojega prijatelja Werestyeskega nadaljnji osodi. Povedal mi je namreč, da ima zdaj službo pri kavkaške železnici, kjer ga — dasi je resen in oduren človek, splošno vrlo čislajo in ga imajo vsi njega tovariši in služabniki zelo radi. Vsako prosto uro porablja skrbni oča v vzgojo svojih dveh otrok.

Angeliko sem nepričakovano zopet videl v Florenciji. Pela je v gledališči, igrajoča „Lukrecijo Borgijo“. Oblečena je bila v krvavo rudečo svilo, obrobljeno s prekrasno belo in zelo dragoceno sobolovino. Na prvi pogled sem jo izpoznal, dasi je imela na glavi svoje črne kodre skrite pod plavo lasuljo. Občinstvo je izvrstno pevko mnogo hvalilo in slavilo in povedalo se mi je, da je celo samega kralja milostni svet obsejal nje osobo.

Prelóžil Viktor Erién.

in potem se vrnilo na „Staro pošto“, kjer se je kmalu pričelo občno razveseljevanje ob petji, godbi in plesu. „Sokol“ je vrhu tega predstavljal svoje znane izvrstne piramide ali skupine, jako pohvaljen od občinstva. Nekaj plesoljubive mladine je pa ušlo v čitalnične prostore ter se tamkaj radovalo s plesom. Le prehitro je minol čas in prišla ura, ko je bilo treba ločiti se od Kranja. „Sokol“ ze zbere, požarna straža kranjskega mesta pristopi z lampijoni in bakljami, trobentači zatrobijo, in društva se zastavami in ljubljanski gostje spremljani od prijaznih Kranjčanov se podajo na postajo. Mej potjo so goreli na mnogih krajih bengalični plameni, posebno pri málinu g. Majdiča je bilo tako svitlo, kakor po dnevi, za kolodvorom pa so po zraku švigali raketi. Na kolodvoru je vojaška godba svirala še tri komade, potem smo se srčno poslovili od prijaznih rodoljubnih meščanov kranjskih in njih čestitega župana, pa od vrle požarne brambe in nje spoštovanega načelnika. Ob 10. uri je stroj zažvižgal in poseben vlak potegnil proti Ljubljani. Tisočeri „Živijo!“ so se razlegali po dolini ob šumečej Savi.

Vreme je bilo ves dan kakor navlaš naročeno, solnce zmeraj nekoliko za oblaki zakrito, prav za „radostno potovanje“! Ta krasni izlet bode Sokolovcem in njihovej družini ostal v vedno prijetnem spominu in čestitati je na njem Sokolovem odboru, ki ga je priredil in tako sijajno izvel. A—č.

Vesteneckova kazinska afêra pred ljubljansko mestno delegirano sodnijo.

V Ljubljani 14. junija.

Denes ob 9. uri se je pričela obravnavati o znanej Vesteneckovej škandaloznej afêri v kavarni ljubljanskega kazina po noči od 27. na 28. dan aprila t. l., predno je g. Vesteneck odpotoval v Gradec, tist dan, ko so mu njegovi prijatelji napravili za odhodnico banket v klubovej kazinski sobi.

Sodnik je c. kr. adjunkt g. Fran Čuček, tožnik g. Štefan Lapajne, c. kr. pravni praktikant pri deželnej sodniji ljubljanskej, zatoženi pa g. dr. vitez Julij Fränzl-Vesteneck, sedaj c. kr. okrajni glavar za okolico graško. Zatoženca zastopa in zagovarja g. dr. pl. Schrey, tožnik g. Lapajne je prišel sam.

Zatožba je bralcem „Slovenskega Naroda“ bistveno uže znana iz sedanjih poročil. Gospoda Lapajne in trgovec Fran Bučar sta tisto noč šla s čitalnične restavracije v kazinsko kavarno na črno kavo, da še nekoliko kramljata. Žive duše nij bilo v kavarni, imenovana gospoda; sedeta k mizi sredi kavarne, in se pogovarjata slovenski. Kmalu potem pride sedem gospodov, mej njimi g. dr. Julij Vesteneck, ki krenejo k jednej stranskih miz. A precej ko slišijo slovenski pogovor onih dveh gospodov, ki sta bila pred njima v kavarni, začno zabavljati, da v kazini se néma govoriti „slovakische sprache“, in da naj gresta v „sauloch in die čitalnica“, v kazini, da se mora nemško govoriti. Gospoda Lapajne in Bučar sta ostala popolnem mirna pri svojej mizi kar pozivlje g. vitez Vesteneck svojo družino, naj se preseli k mizi onih dveh gospodov.

To se je zgodilo in gospodje začno precej zaganjati se v ta dva gosta, ter jima ukazovati naj govorita nemški, a ona čisto mirno nadaljujeta slovenski svoj pogovor. Naenkrat zaroži gosp. vitez Vesteneck nad gospodom Lapajnetom, zakaj le-ta njega Vestenecka, „fiksira“, kar g. Lapajne odločno zanika. Mej

besedovanjem se spoznata gospoda Lapajne in Vesteneck in le-ta vpraša g. Lapajneto, ali ga kot „c. kr.“ moža nij sram govoriti slovenski. G. Lapajne odgovori, da ne, na to pa g. vitez Vesteneck vzkipi in, ker se gospoda Lapajne in Bučarja na njegovo in njegovih pajdašev prigovarjanje le ne spokorita, nego govorita slovenski še nadalje, zarohni na g. Lapajneto: „Ich werde mir die unehre anthun, ihnen ins gesicht zu spucken, sie wicht!“ Ostali gospodje Vesteneckove družbe, c. kr. profesorji in c. kr. uradniki, jeli so kričati: „Reden sie deutsch!“ „Verduften sie!“ i. t. d. Naposled so vendar Vesteneckovi tovariši vstali in šli h kredenci, gospoda Lapajne in Bučar pa sta ostavila kavarno.

Vprašanje sodnikovo, ali ne bi se hoteli stranki sporazumeti, pravi zastopnik zatoženca, da on sicer nema mandata kaj preklicavati, da se pa ne bode protivil izjaviti lojaln po-pravek besedij, katere so se rabile pri splošnej razburjenosti, če — g. tožnik prekliche svoje razžaljenje (!) proti Vestenecku.

G. Lapajne odgovori, da po tej izjavi nij mogoče sporazumljenje.

Sodnik tedaj prične zasliševati priče.

Prva priča je dr. Josip Binder, 30 let star, uže tri leta c. kr. profesor na višjej realki ljubljanskej. Ta gospod se pred sodnijo vede jako nedostojno, s komolci se naslanja na mizo in govori ves čas z nezaslišano aroganco in impertinentostjo. On pravi, da je njegova družba prišla z železnice, kamor so spremili g. Vesteneckovega brata. Gg. Lapajne in Bučar sta o njihovem prihodu uže bila v kazinskej kavarni in se pogovarjala slovenski, katerega jezika on, kar z posebnim ponosom naglaša, popolnem nič ne razume. Priča potrdi, da je slišal, ko je Vesteneck rekel, naj bo Lapajneto sram, da govori slovenski, „wo er doch ein „k. k.“ vor seinem namen hat“. Tudi o pljuvanji v obraz je slišal, a samo ka je Vesteneck pristavil, da bo „moralčno“ pljuval! Da je nazival Vesteneck Lapajneto „Wicht“, misli priča profesor dr. Binder, bil je uzrok ta, ker zauzima g. Lapajne napram gosp. Vestenecku tako nizko stopnjo! Zagovornik dr. Schrey prasha dr. Binderja, zakaj je bil vitez Vesteneck tako razjarjen?

Priča dr. Binder odgovori, da je Vestenecka razkačilo vedenje Lapajnetovo, ker se mu le ta nij — predstavil!

Sodnik adjunkt Čuček: Jaz prosim pričo, da mi pove, ali po njegovih je mislih to običajno, da se predstavlja kdo v kavarni po noči?

Priča dr. Binder: Ako je človek tako malo (!!!), kakor g. tožnik Lapajne, umestno je, da reče, jaz sem ta in ta.

Sodnik: Kakšen običaj pa je ta, da bi družba, katera je prej sedela pri mizi, morala umakniti se drugej, ki je prišla pozneje.

Priča dr. Binder: Razžalila sta naše društvo, ker sta slovenski govorila, česar mi nijsmo razumeli, zato se jima je reklo: „Verduften sie!“

Tožnik Lapajne: Prašam g. pričo, ali je bil g. Vesteneck tist večer trezen? Kajti praznovala se je njemu na čast odhodnica in pri tacih prilikah je v obče navada, da se s pijačo ne štedi in se ne pije zgolj voda.

Priča dr. Binder: Treba pametno mere držati se pri pijači in to se je zgodilo pri odhodnici.

Tožnik pove, da je on zvedel od priče, katero lahko imenuje, da je g. Vesteneck rekel dva dni po afêri načelniku železniške

postaje v Litiji, kateremu je vso stvar v kazinske kavarni pripovedoval: „Das ist der grösste schnitzer, den ich je in meinem leben gemacht habe!“ To lahko dokaže z pričami.

Zagovornik dr. Schrey meni, da ta izjava ne spada k stvari, niti ako bi bila resnična. —

Priča Klemens Proft, 29 let star, c. kr. profesor na višji realki Ljubljanskej, uže tri leta definitivni, izpove tudi ponosno, da ne zna slovenski in da je on, ko so prisledli k mizi, kjer sta bila Lapajne in Bučar, bral časnike, pa da je bil pri branji kar ustrašen (aufgeschreckt), ker sta ona dva gospoda govorila slovenski. G. Lapajnetu je priča, ko je videl, da je Vesteneck tako razburjen, rekel, naj vendar govori nemški, a ta nij hotel. Rekel pa je to zato, ker se vendar spodobi, da se v kazini govori idijom izobraženih, namreč nemški jezik, kateri se v obče v Ljubljani govori mej omikanimi. Slišal je priča tudi, da je Vesteneck rekel: „So ein wicht getraut sich mir entgegen zu treten.“ Tudi od pljuvanja v obraz je slišal, a le o „moraličnem“.

Sodnik: Zakaj pa ste zahtevali od gospodov, naj ostavijo mizo, kjer so sedeli.

Priča profesor Proft: Ker nijso govorili nemškega jezika, ki je navaden pri omikanih ljudéh!

Priča dr. Henrik Gartenauer, c. kr. profesor na ljubljanskem gimnaziju, pravi, da, ko se je prisedel k mizi, kjer sta sedela Lapajne in Bučar, je Lapajne gledal Vestenecka „in auffallender weise“. Rekel je on to, da naj bi imel človek vsaj v kazini mir, in naj bi se taki ljudje, ki govoré slovenski, ogibali teh stostorov. Za jako razžaljivo smatra priča, prof. Gartenauer to, da sta imela Lapajne in Bučar klobuke na glavi, dočim so bili gospodje njegove družbe odkriti. To in „die auffallende ruhe“ g. Lapajnetu je razkačilo g. Vestenecka. Lapajne je pa Vestenecka razdražil tudi s tem, da se mu nij spodobno uklonil, kajti, meni dr. Gartenauer, jako velik razloček je ipak mej pravnim praktikantom in okrajnem glavarjem! Zato je Vesteneck rekel, da se taki „wicht“ njemu upa nasprotovati in mir družbe kaliti. Da je smešila družba jezik slovenski takoj od začetka, pripozna priča. Tudi o „moraličnem“ plujanju v obraz je slišal. On, g. profesor, pravi da, je bil v vedenji g. Lapajnetu „entrüstet“!

Tožnik Lapajne: Povejte mi, g. profesor, kako se strinja to, da bi bil jaz koga razžalil z „auffallende ruhe“, katero trdite, da sem imel?

Priča dr. Gartenauer: „Die auffallende ruhe ihrerseits war jedenfalls provocierend!“ (Glasen smeh mej poslušalci).

Tožnik Lapajne: Gospod profesor, vi ste tist dan po aféri povpraševali okolo, ali

sem jaz rezervni častnik, in rekli, da bi vi mene, ako bi jaz bil častnik, pozvali na dvojbo, ker sem se od g. Vestenecka dal tako nesramno razžaliti.

Profesor Gartenauer: Jaz sem samo vprašal, ali ste rezervni častnik. Druzega nijsem rekel nič.

Priča Otto Adamek, c. kr. profesor na gimnaziji ljubljanskem, 30 let star, pravi, da razume samo nekoliko češki, slovenski pa nič. Tudi on je slišal o „moraličnem“ plujanju Vesteneckovem, ali je pa merilo na Lapajnetu, ne more reči za gotovo; ne ve pa, na koga drugega bi bilo merilo. Slišal je tudi besedi „slovakische sprache.“ Vesteneck, pravi priča, da je bil „eigentlich aufgeregt“, Lapajne pa „auffallend ruhig.“

Priča Josip Feyrer, c. kr. tajnik pri finančnem vodstvu, jako mlad mož, kot političen uradnik neče povedati, da ne zna slovenski, ampak trdi da večidel razume slovensko govorjenje. On pravi da je slovenska govorica motila njegovo družbo, ki se je sploh čudila, kako kazinska kavarna more rabiti demonstracijam (!!!). Priča potrjuje, da je bil Lapajne izredno miren, Vesteneck pa da je bil razburjen zaradi tega, ker je bil predstavljen v Gradec. Priča je slišal, da je Vesteneck rekel Lapajnetu, naj ga bode sram kot c. kr. uradnika, da govori tak (slovenski) jezik. Dalje mu je rekel, da kazinska kavarna nij mesto za demonstracijo: tu se more nemški govoriti ali pa iti. Besedo „wicht“ je Vesteneck le tako v obče rekel in nij bila v zvezi z „moraličnim“ plujanjem v obraz.

Priča Fran Bučar, trgovec, pravi da je dogodek, ki se je čisto tako vršil, kakor je popisano v zatožbi, za tukajšnje socijalno življenje jako žalosten. Ko so gospodje, katerih on nobenega nij poznal, prišli v kavarno, mislil je, da so cvet kapitala in inteligencije, a takoj ko zaslišijo slovenski govoriti, obnašali so se le, kakor kaka surova duša v žganjariji. „Sogar hieher kommt man mit dieser sauprache, bauernsprache“ itd. Najhuje mej vsemi je bil g. Vesteneck, ki je Lapajnetu rekel, naj ga bo sram, da kot c. kr. uradnik govori slovenski. Ko mu je rekel, da mu bode v obraz pljunil in da je „wicht“, je Vesteneck Lapajnetu z roko protil, kajti Vesteneck je bil kakor besen in glavni govornik, dočim so drugi pritrjevali z obligatnim smehom. Vsi povprek pa so vpili, da naj govoriva nemški „oder verduften sie!“ „Warum bleiben Sie nicht in ihrem sauloch!“ i. t. d.

S tem je bilo zaslišavanje prič končan.

Tožnik Lapajne izjavlja, da po obravnavi ostane popolnem pri tožbi.

Zagovornik dr. Schrey se ve da odločno taji, da bi bil hotel Vesteneck Lapajnetu žaliti in trdi, da mu je hotel kazati le svojo

„Geringschätzung“. Vesteneck je bil razburjen, ker se je proti njemu ščuvalo od zgoraj in od zdolaj (!) celo mladina ga je čudno pogledovala, kadar je prišel v Ljubljano! Tudi v istini nij bilo umestno, v kazinske kavarni govoriti slovenski! Potem skuša dr. Schrey iz raznih besednjakov in iz Götheja (!) dokazati, da beseda „wicht“ nij razžaljiva, in da je Vestenecku z ozirom na razloček stanu mej njim in Lapajnetom lahko rabila! Končno se ve da nasvetuje, naj se zatožba ovrže.

Tožnik Lapajne replicira, da sicer ne pozná „bekomplimentirleksikona“ kazinske kavarne, a iz govora g. dr. Schreya je skoraj videti, kakor da naj bi si on (Lapajne) še v čast štel, da mu je Vesteneck nadéval take primke; kaj Göthe pravi „von seinem Vetter“, to njega malo briga, on da si ne da reči od Vestenecka „wicht“.

Sodnik adjunkt Čuček objavi sodbo, da je Vesteneck kriv prestopka razžaljenja časti po § 491 k. z. in obsojen na 40 gld. globe ali osem dni zapora in na plačilo sodnih stroškov.

Obravnavo je poslušalo mnogo občinstva, mej njim posebno dosti juristov.

Dunajska borza 15. junija			
Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	76	gld.	05
Enotni drž. dolg v srebru . . .	77	"	65
Zlata renta . . .	93	"	55
1860 drž. posojilo . . .	132	"	25
Akcije narodne banke . . .	825	"	—
Kreditne akcije . . .	357	"	50
London . . .	117	"	—
Napol. . .	9	"	31
C. kr. cekini . . .	5	"	50
Državne marke . . .	57	"	10

V najem se dá
v malem mestu blizu Ljubljane
posestvo, gostilna in kavarna,
vse v dobrem stanu in mnogo obiskovano. Pri posestvu so tudi **veliki hlevi** in nekaj **zemljišč**. V najem se dá za nekaj let. — Natančneje zvě se v administraciji „Slovenskega Naroda“. (350—1)

Kdor ima kegljišče,
kupi naj pri meni
kugle in keglje
od prave lingno santo, katere prav po ceni prodajem.
Popravljam tudi stare kugle.
Jos. Köhrer,
(353—1) strugar v židovskih ulicah.

Pojasnila
v vseh mogočih
borznih zadevah
daje točno in strokovnjaško, brozplačno in franko
HOFFMEISTER & Co.
Wien, Ottakring, Hauptstrasse 3 (v svojej hiši).
Podružnica: (344—2)
I., Wipplingerstrasse 45 (nasproti borze).

JOSIP JAX,
zaloga šivalnih strojev, gledališke ulice št. 6 v Ljubljani.

Uže tri leta prodajal sem iz svoje glavne zaloge v Inomestu mnogo šivalnih strojev po Kranjskem in so bili kupovalci z njimi prav zadovoljni. Usojam se zatorej p. n. občinstvu naznanjati, da sem počenši z dnem 7. junija t. l. v Ljubljani otvoril

zalogo šivalnih strojev.

Dobivajo se pri meni šivalni stroji vseh sistemov ter posamezni njih deli, šivanke in evirn, vse po prav nizkih cenah. Šivalni stroji oddajajo se tudi proti plačilu na obroke, in sicer ali po 4 gld. na mesec ali po 1 gld. na teden.

Za mnoga naročila se priporoča

Josip Jax,
(335—2) gledališke ulice št. 6.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Tuči.
13. junija:
Pri **Stonu**: Kerschbaumer, Ziwny z Dunaja. — Wencel iz Brna. — Nesselberger iz Pasava. — Hirsch iz Linca.
Pri **Maltet**: Jauch iz Trsta. — Aufmuth iz Gradca.

Javno zahvalo
izrekamo podpisani pogorelci iz Spodnjega Brnika in Pšenične Police v zajemno zavarovalnej banki „SLAVIJA“, katere je škodo, prouzročeno nam po požaru, po svojem glavnem zastopniku gospodu Ivanu Hribarju brez odloga ceniti dala ter nam odškodnino v skupnem znesku 3536 gld. takoj in v našo popolno zadovoljnost izplačala, **dasiravno trije pogorelci svoje zavarovalnine še plačali niso.**

V Cerkljah, dne 13. junija 1881.

Andrej Žumer, Janez Žumer, Janez Kimovec, Janez Pavlič
iz Spodnjega Brnika;

Josip Luževac, Anton Petrič, Urban Gašperlin, Andrej Sajevec
s Pšenične Police.

Andrej Vavken, župan kot priča. (355)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.